

ენერგოფიზიკური სტაციონარული

პროგლემის ირგვლივ

სოფელი გუმბრინი ქუთაისი-ბანოკ-ა-გუმბრინი-ხომულის გზის მონაკვეთზე მდებარეობს. აქ ითვიცია-ლორი სტატისტიკით 1600 კომისი

არაა. აგრომეცურნების გასავითა-
რებლად სოფელს მწირი ნიადაგი და
სასოფლო-სამეცურნო სავარგულების
სიმცირე უშლის ხელს. საბჭოთა
წარსულში გუმბზრინის მოსახლეობა
სახელმწიფო საწარმო „სამთო ქიმი-
ის“ გუმბზრინის მიწის წარმოებით იყო
დასაქმებული. საბჭოთა კონონიკის
მოშლის შემდეგ, მოსახლეობის უმე-
ტესობა გძიგრაციაში მყოფი ოჯახის
წევრების გზავნილებით იჩინებს თავს.
მწირი შემოსავლების გამო, გუმბზრი-
ნელების უმრავლესობა ზამთარში
გასათბობად ბრაკონიერული წესით
მოპოვებული შეშით ათბობს საცხო-
რებელ სახლებს. ელექტროენერგიით
არსებობს. კერძო სახლების ელექ-
ტროენერგიით გათბობა ძვირი
ჭდება. ვისაც საკარმილამო ნაკვეთებში
გვაქვს ხმელი შეშის ამოკაფვის შესაძ-
ლებლობა, ვჭრით და ვწვავთ. მაგრამ,
თუ ოჯახს ასეთი ხმელი შეშა არა აქვს,
აბა, რა უნდა ქნას? სოფელში გაზი
შემოყვანილი არაა. ერთი ზამთრი-
სათვის საჭირო შეშა 500 ლარამდე
უჭდება ოჯახს. ბუნებრივი გაზი რომც
გვქონდეს, ალბათ, შეშას მაინც გამო-
ვიყენებთ. სოფელში მოსახლეობის
უმრავლესობას იმდენად დაბალი
შემოსავლები აქვს, რომ გაზისა და
დენის ხელგაშლილად ხარჯებს მაინც
ვერ შეძლებს.“

ଡାକ୍ ପତ୍ରର ଅଧିକାରୀ ମହାନ୍ତିରାଜୀବିନୀ

თვეის მიუწვდომელია გაზის მაგისტრალის არარსებობის გამო. წიწვოვანი ტყის კორომი, რომელსაც ახლა მოსახლეობა ჭრის, გასული საუკუნის 50-60-იან წლებში ხელოვნური განა-შენიანების მეთოდითაა შექმნილი. ამ შემოგარენისათვის მწირი, კირქვოვანი ნიადაგების გამო ბუჩქნარ-ფოთლოვა-ნი ტყებია დამახასიათებელი. წიწვოვანებმა, რომლებიც ნებისმიერ ნია-დაგს ეგუებიან, კარგად გაიხარეს და ათეული წლებია, გუმბრინის მწვანე სათარს ქმნიან.

କାନ୍ତିମାର ଉଚ୍ଚବେଶନ ତଥା?

სოფო ჩეგიანი, სოფლის მცხოვ-
რები: „ზამთარში შეშის გარდა სხვა
გათბობის საშუალება ჩვენთვის არ

ლურად დაუცველი ადამიანისთვის
ზამთარი ისეთი განსაცდელია, რომ
ადამიანი, ძალაუნებურად, გააზ
რებულ რისკზე მიდის, რომ ოჯახი
გაათბოს. გათბობის ერთადერთ
წყარო შეშაა. მოსახლეობას, ბრა-
კონიერობის გარდა, არჩევანიც არ
აქვს. ჩემი დაკვირვებით, იმერეთი-
სოფლებს (ქუთაისის შემოგარენი-
ში), სადაც მოსახლეობა აქტიურა-
ცხოვრობს, ტყის მასივების გაჩეხვა
ჯარიმა და საღამისჯელო ზომები ვე
შეაჩერებს. მოსახლეობას ჯერ, შეში
გარდა, გათბობის სხვა საშუალებე-
უნდა მიყეთ და მერე უნდა გავა-
კაცროთ ზომები. ჩემი აზრით, მო-
სახლეობას უნდა ვასწავლოთ იმ ტე-
ნიკის არსებობის შესახებ, რომელიც
ჩანაცვლებდა შეშას. მაგალითად
ბიო-გაზის დანადგარი, მზის წყლი-
გამაცხელებელი. თუ ოჯახს ეს ორ
მოწყობილობა აქვს, ის ბევრად ნა-
ლებ შეშას მოჰკრის. ჩვენს სოფლებში
ამ ტექნიკის შესახებ ადამიანებ
მხოლოდ ტელევიზორიდან სმენათ
მე მგონი, სატყეო დეპარტამენტი დ
გარემოსდამცველი სტრუქტურებ
მცირე გრანტების სახით უნდა გა-
ცემდნენ ასეთ ტექნიკას. სანაცვლო
კი, გრანტის მიმღებს ტყის მოვლის
და დაცვის შრომითი ვალდებულებე-
უნდა დაკაისრონ: მაგალითად, ტყეშ
არსებული ნერგების განსაზღვრულ
არეალში გადაარგვა და მოვლა გარ-
კვეული დროით. სოფელში ორ ა-
ხშიც რომ გაიცეს ასეთი გრანტი
წყლის გამათბობელი და ბიო-გაზი
მოწყობილობა, ეს საერთო სურათ
მაღლ შეცვლის. სულ მაღლ ყოველ
მეორე ოჯახში შეიძენენ ამ ტექნიკას
რატომ? — წამებდურობის გამ.

ଏକାଶରେ ପାଦ ତାହା କାଳି ଧାରଣିଲା ତାଙ୍କୁ
କାଳି ଶ୍ଵରତ୍ତିଲା
ଏକାଶରେ ପାଦ ତାହା କାଳି ଧାରଣିଲା
ତୁମେ କାଳି କାଳି କାଳି କାଳି ?

მერაბ ბარათაშვილი, ექსპერტი „სასოფლო ტყეების ჭრა საქართველოში ძველი პრობლემაა. ეპრობლემა განსაკუთრებით მწვავედიას მოსახლეობით აქტიურ სოფლებში. საქართველოს ტყის სახით დიდი რესურსი აქვს, მაგრამ, ჩვენმოსახლეობა დაუდევრად და გაუნათლებლად ეცყრობა მას. ტყის ბრკონიერულ ჭრებში ბევრი ფაქტორი და პრობლემა იგვეთება: ტყეს აქვს სმელი რესურსი, რაც ჩვენ გვჰირდება მაგრამ მოსახლეობას ურჩევნია სა

კუთარ სახლთან ახლოს უცებ რო
მოჭრას, და სახლში უცებ მოიტანო
სანამ ჭრის ფაქტზე დადგებიან დ
ღადაჭარიმებენ. ამიტომ, სოფლებთა
ახლოს ნედლი ტყე იჭრება, და იგ
სადაც საჭიროა გამოხშიროა, შორის
და ვერ ვჭრით. ფაქტია, მეტყველე
ძალიან უჭირს ამ პროცესის შეწე
რება, სულ ცოტა ხნის წინ ძალია
ტრაგიული ფაქტიც დაფიქსირ
და; მორიგი რეილის ძროს მეტყველ
მოკლეს ბრაკონიერებდა. ტყე ისეთ
ფენომენია, ადამიანში დადგებით იხ
სტიტებსაც ავლენს და ველურსაც
მეტყველ ფაქტზე წაუსწრო ტყეში
ბრაკონიერს და მოკლეს. ტყეს რო
კოთაც ვაპრობდით ის თანამდებობა: მარ

კულტურულ გვერდებისათვის, ეს ფუნქცია. ასე
რამ, მოსახლეობას რომ სჭირდებოდა
საწვავი, ესეც არ ვიცით და არ ვიცით
და ვიცოდეთ ის ალტერნატივები, რა
დღეს არსებობის აღდგენითი ენერგო-
ენერგეტიკური სურსების შესახებ. დავიწყოთ იმით
რომ ჩვენი საოჯახო ოტელების უნ
რაგლენსობა შეშით მიღებული სითბო
70%-ს არა შენობის გასათბობად
არამედ გარეთ უშვებს საკვამურით
საშუალოდ, ერთ ოჯახს ზამთარშე
ერთი დიდი ზომის ხე მაინც სჭირდებო
გასათბობად. ამ ხის ზრდასრულ ასა
კოდე მისაყვანად ბუნებას 30-40 წლის
სჭირდება. ჩვენ კი იმისა, რასაც ბუნება
გვაძლევს, უყაირათოდ ვხარჯავთ.

— როგორ ჩაგანაცვლოთ შეში

ଲୁମ୍ବାଲିଙ୍କ ?

— လျှော်လှို့၊ ရှင်ချော်ပါ အားလုံး အ
အားလုံးကြော်စွဲပေး၊ ဂာဖြူလွှာတ မြို့ ဗျာ
မီးပါ ဒွာဒွာ လာ၊ စာလာပါ မျိုးမာ မျှော်ဖွေလွှာ
လှို့ စာနှာဒွာ၊ စဲ ဖွေတွဲ ကြပ်နေမို့
လျှော်မြေလွှာ ဗြိုင်နာ ထားရှိသာတ လာ အုပြည်
လျှော်လှို့ ဂာမျှော်ဖွေနေတ မီးရာလှို့ မျိုး
မြို့ပါ စာတံ့ခွဲ မိုးစာလှို့ပါ တ တိတေသနလွှာ
နှာဆို ဗြိုင်နာ ထားရှိသာတ လာ အုပြည်
နှာဆို ဗြိုင်နာ ထားရှိသာတ လာ အုပြည်
နှာဆို ဗြိုင်နာ ထားရှိသာတ လာ အုပြည်

თითქმის ნულია წყლის ჰელიო-გამატბების გამოყენება, მაშინ როცა ჩვენი მეზობელი თურქეთი ჰელიო-გამატბობლების მომზარებელთა მსოფლიო ხუთეულში შედის. მზის ენერგიის ელექტრო-სისტემები ჯერ კიდევ ძვირი ტექნიკულოგია მაგრამ, მზის წყლის გამატბობლების აბსოლუტურად ხელმისაწვდომი ფასის მიხედვით — ერთი პრეც

— ალბათ, საგანმანათლებლო ქმედებებია საჭირო...

— სიმარტლე გითხრათ, მხოლოდ
ტრენინგების ჩატარება და ოცორი-
ული სწავლება, არ ვიცი, რამდენად
ეფექტური იქნება. მე საქართველოში
ვერ გხედავ ჩატარებული საინფორმა-
ციონ კამპანიების შედეგს. გარემოზე
ზრუნავენ ეკონომიკურად ძლიერი
საზოგადოებები. არსებობს ევრო-
კავშირის ინიციატივა, რომელსაც „
მერების შეთანხმება“ ჰქვია. ესაა
თვითმმართველობების ინიციატივა
— იზრუნოს სათბური აირების შემ-

կորհեցածք, Տօմարտռությունը գտներատ, արշ
կո Յուլի, ուղ համբ կցությօն ամ մերով.
„Մերկեծու Շետանեմեցօնիս“ Հարցղղւեցմուն
տցութմմարտցղղոնձա Ջայքրոնձ և անա-
լութեծ Տաշոցաճոցերուցու Շենօնեցօնիս
յենցրցութանախցեծն: Ուղեծ Ցոմցեծ,
հա կցութու Սոնձա մոհեցյա Շենօնեծուն
եահցեծու Շեմպուրեծ և հա Երե-
նոյցրու Գաճառահալցեծա Տաշուրու ամո-
սատցուն: Եցրուցայնուրու օնուրաւոյան
Բարտուլ Քալայցեծ և Տաղղությունը (Քամա-
թերեծու Շետանեմեց Ֆշուր, տորութ և Տ-
հալուրու և տցութմմարտցղղոնձեծուն
օնուրաւոյա) Երենոյցր ճակարցեծա
Ֆուրդեցա: Մուսակղությունը Ընեցից այ-
սուլութեցա Տագումոններու Երե-
նոլոցցուն ճակարցա յանցրցա, հատա յենցր-
ցութամաժուրուն մոտոտրու: Կահուու.

— როგორ ფიქრობთ, „ტყისმჭრელ სოფლებში“ საგანმანათლებლო პროექტი — სადემონსტრაციო მინიგრანტებით (ენერგოეფექტური ტექნიკის გრანტის სახით გაცემა) ჩამდენად

— დემონსტრირება და ენერგო-
ფუნქციური ტექნოლოგიების დანერგვა
ნომინაცია წარადგი ამ პროცესში.

გუმბრინში მცხოვრებ 25-მდე მრავალსულიან (5 და მეტ სულიან, მცირებულიან და მცირებულიანი სულიანები).

რე შემოსავლებით) ოქასს, წინასწარ
შეთანხმებული სოციალური აქტი-
ვობის სანაცვლოდ, მზის ენერგიაზე
მომუშავე წყლის გამათბობლებს
დავუმონტაჟებთ. ამ გამათბობლების
სანაცვლოდ კონკურსის წესით შერ-
ჩეული ღოახები პასუხისმგებლობას
აიღებენ, რომ აღვილობრივ თვით-
მმართველობასთან და სატყეო სააგენ-
ტოსთან შეთანხმებულ აღვილებში
დარგვავთ წიწვოვან ხეებს და იზრუ-
ნებენ მათ მოვლასა და გახარებაზე.
წიწვოვანი ხეების ნერგები უზვადაა
თავად გამმდრინის ტყეებში.

სხვათა შორის, სტატისტიკის მონაცემებზე დაყრდნობით, ბოლო წლებში, იმერეთში ორჯერ გაიზარდა ტყის უკანონო ჭრის მაჩვენებლი და 2013 წელს 1182 კუბი მეტრი შეაღებინა (2012 წელს ეს მაჩვენებელი 571 კბ.მ იყო); საქართვის მონაცემებს თუ დაგვყრდნობით, ტყის აღდგენის, დარღვევისა და განახლების თვალსაზრისითაც, არაფერი გაკეთებულა.

ელისო გოლიათიანი

განათლების სამინისტრომ უფასო ფაქულტეტების სია და ადგილების რაოდენობა გამოაქვეყნა

განათლების მინისტრის ბრძანება: 2015-2016 სასწავლო წელს საქართველოს განათლებასა და მეცნიერებას სამინისტრის მიერ უმაღლეს საგანმა-ნათლებლო დაწესებულებებზე პრო-სამუშავებლი დაფინანსებას წესია და პრიორების დამტკიცებისა, სახელმწიფო მიერ დაფუძნებული უმაღლეს საგანმა-ნათლებლო დაწესებულების ბაკალავრიატის აქტუალურობის სამა-მანათლებლო პროგრამების იპ პროგრა-მული მიმართულებების დამტკიცების მესახებ, რომელმც სტუდენტის ცავ-ლის საფასურს სრულად აფინანსებს.

</div

სიუჟეტების მეზე — სამზადივალი თვითნასწარი მხატვარი გივი ფრეინიშვილი

მისი ნახატები თითქოს მოძრაობენ, გეძახიან და გიზიდავენ. პერსონაჟები არ გვანან ერთმანეთს, მაგრამ მაინც აქვთ ერთი საერთო — ისინი ერთ საუკუნეში ცხოვრობენ, განიცდიან. შენ ამას ხედავ და გამდოცებულ ემოციას იღებ, იმუშტები. მისი ნახატების მნახველიც რამდენიმე წუთით XVIII საუკუნის იმ პერიოდში მოგზაურობს, რომელ პერიოდშიც პერსონაჟები ცხოვრობენ. დიას, ფერწერის თთემის ყველა ტილო XVIII-XIX საუკუნის დასაწყისის საქართველოს ცხოვრების ასახავს. აქ არის XX საუკუნის საქართველოს ის პერიოდიც, როდესაც საქართველო იცლებოდა, ხალხს უჭირდა და საზღვარგარეთ გადიოდა სამუშაოდ. პერსონაჟები, მათი ქცევა და გარემო დღეს აღარ აჩხებობს. არ აჩხებობენ და ამით მეტად გიღღივებენ სურვილს: უყურო, შესაწავლო და იცოდე, როგორ იმოსებოდნენ მაშინ, რას აკეთებდნენ, როგორ და რაზე მუშაოდნენ, რა აწუხებდათ.

როდესაც პირველად მისი ერთ-ერთი ნახატი „ორსული ქლი“ ვხილე, მიხვდი, ამ კაცის შესახებ უნდა სცოლნოდა უფრო მეტ აღამას, ვიდრე მას ახლა იცნობდა.

„ნაიგური მხატვრობის“ ოსტატი გივი ფრანგუშივილი სამზადივამი ნიჭუების ქუჩაზე №11-ში ცხოვრობს. სახელოსნიც იქ მოუწყოს, საღაც სძინავს. როგორც თავად ამბობს, სხვა გამოსავალი არაა. სხვა სიკრცე ნახატებზე სამუშაოდ არც აქვა.

მის „სახელოსნში“ სივიწროვე და ბევრი ნახატია, რაც ბევრ ემოციას ნიჭუებს. არ იცი, საიდან დაიწყო დათვალიერება. თუ მან არ მიგითითა, ვერ ხვდები, ეს ნახატი შეს თვალწინ რომ იღება, ვერ დაინახე და თვალებს აქეთ-იქით აცეცებ. ვერ აღიქამ ყველას ერთად, სივწროვის გამო კი, ზოგიერთი დიდიარჩობიანი ნახატი პატარიარქიანს ფარავს, ისე-ვე, როგორც ეს აღამიანთა ცხოვრებაში ხდება. ყველა ნახატი უყარს, ევრება და ეფოვინება...

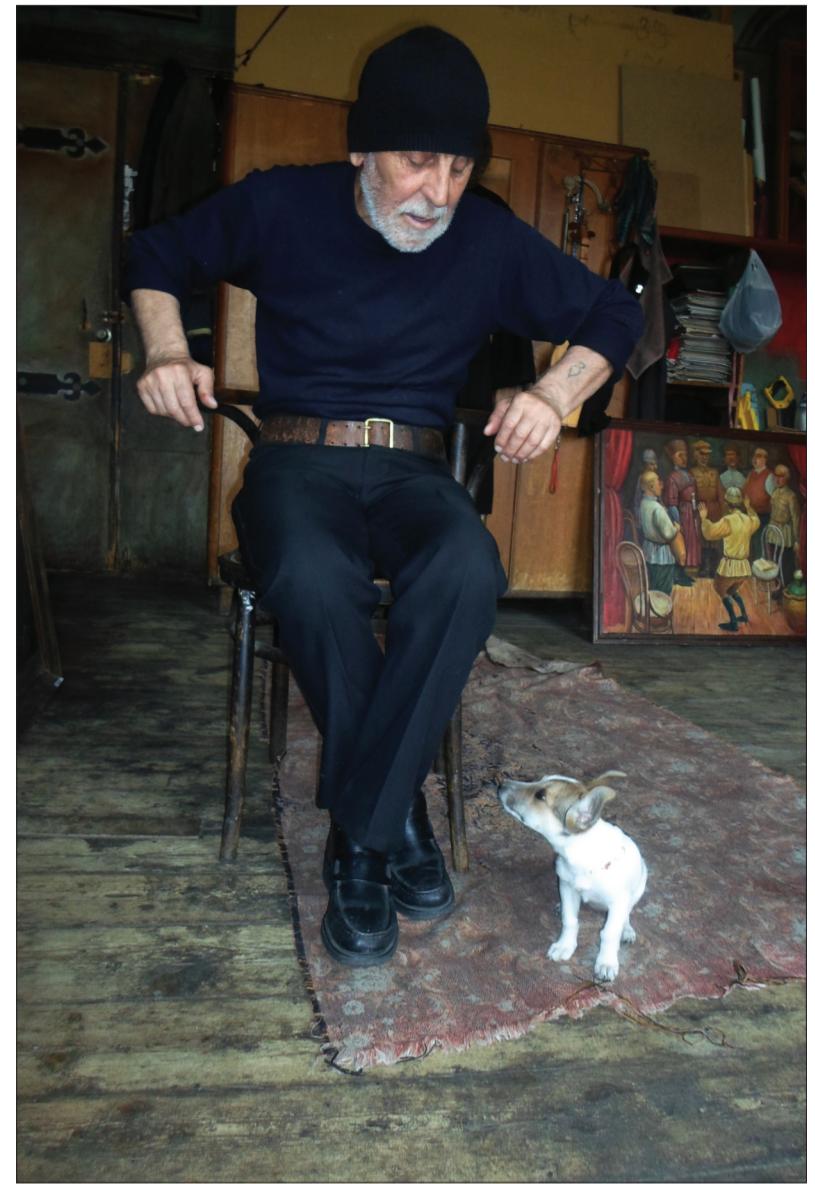

პერსონალური გამოფენები მოეწყო: 1973 წელს თბილისში (სამხატვრო გალერეა), 1975 წელს სამტრედაში (ერთი მანვალობის სახელმძიმელი კულტურის სახლში), 1978 წელს ქუთაისში. 2008 წელს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის თაოსნობით მოეწყო გივი ფრანგიშვილის ნამუშევრების სრულყოფილი გამოფენა თბილისში — გაღმერდა „უნივერსში“. 2005-2006 წლებში ჩატარებულ ფოლკლორის ეროვნულ დათვალიერებაზე ფესტივალს ლაურეატი გახდა. ასევე პრეზიდენტის პრემიის ლაურეატია. ანდრეა ა. ა. ი. ს. სამტრედიის მუზეუმშია.

კითხაზე, როგორია თქვენი დღევანდოელი ცხოვრება? მან ასე მიძასუხა: „მიმდევ ჩემი ცხოვრება. ხელფასი დაბალი მაქსი, არ მყოფნის სახატავი მასალის შესაძნად. ნახატებზე ვერ ვმუშაობ ცლიდა. ავადმყოფ დედას უვლიდა და ყველა სხვა საქმის დასრულების შემდეგ, ღამეს ითველა, დაცემის ერთგული ერთგული რამების დამატების შემდეგ და როგორია თქვენი დღევანდოელი ცხოვრება?“

მისი ნახატები სამტრედიის თთემის ყველა დაწესებულების კაბინეტს აშვერებს, თუმცა ამის შესახებ ცოტაშ თუ იცის ნახატები იშვათად იყდება. ძირითადად, უცხოელები ყიდულობენ და გაეპთ. ერთ-ერთმა მყიდველმა სან-ფრანცისკონად სამუშაო მასალაც კი გამოიუსავა. უცხოელები ხვდებიან, რომ ის ქმნის არაკომერციულ ნამუშევარს, ქმნაბენ და გულშემატკიცებობენ. მათ იციან, რომ წლების შემდეგ გივი ფრანგიშვილსა და მის ნახატებს დაუფასებენ და მოიკოთხავნ, რადგან ის განვითარებელია.

ნახატებს შეიძლება არ ჰყავს. „ხალხს არ აქვს ნახატის ყოდვის შესაბლებობა, თანაც ჩემი ნახატები არაა კომერციული,“ — ამბობს მასატარი. ნახატები მისი გონიერისა და გულის გამოძახილია, აქ ბევრი ტკივილი და სეკვაა. რაც ვერ გაყიდა, გააჩვეუ. ცუდ სამუშაო პირიბებს რომ თავი დავინებოთ, ზოგჯერ სამუშაო მასალა არა აქვს. ერთდღოულად რამდენიმე ნახატზე მუშაობს, წევეტს, მასალას იქნის და სიევ აგრძელებს. ქართველ ჩიხნასანთა საზოგადოებს წევეტსა და მის ნახატებს შორის განსხვავებას ვერ ნახავთ. ისინი ერთმნეოს ფასებრი, ერთგულობით, სიამყითა და ითხოოთ. „

ჩემ ნახატებს სევდა არ შორდება, რატომძღვანი ცეცხლ ქართულ ცხენისნურ სპორტულ თამაშობაში — ისინი. ისინი ერთ-ერთ ნახატშიც აქვს ასაული. მისი ნახატები ერთგვარი მატანება. უკავას ფანცურზე, მღერის სამტრედიის მომღერალთა კლუბში, წერს ლექსებს და აქტორი ცხოვრებით ცხოვრობს.

მისი ყველზე ღიღი მეგობარი 5 თვეს ციცა. „კაცი ძაღლია, მაგრამ ძაღლები ყველაზე კარგი მეგობრები არიან“ — ამბობს თვითნასწავლის კლუბის წევეტი სამტრედიის უწევებისთვის დაარსებული სახლი „თანადგომა“. ახლა 70 წლისაა და აღარ აქვს ძაღლა, თორემ 80-იან წლებში სამტრედიის ცხენოსნთა კლუბის წევეტი იყო, თავისი ცხენიც

ხეთი ლურსმნით ჭვარს უნდა ეცვათ ჭრისტე. მეხუთე ლურსმანი შუბრში უნდა ჩატაროთ, რომელიც ვილაც მოიპარა. ამაზე გივი ფრანგიშვილს ლექსი აქვს დაწერილი:

ჩენ ცოდვილთათვის თხო ლურსმნით ჭვარს აცვის ჭრისტე, მეხუთე ლურსმანს ვერ მიაგნეს გამჭრალდ საღალაც. კაცობრიობას დაუგროვდა ცოდვები ისევ და ამისათვის ჩენ სისხლიანი დაგანვითარდა დამზადებული სახლი შევისლებულება ურთვევდა და მოძრაობით გადასახლდა. უბრალოდ, გული სტკივა, რომ ქართველი მხატვარი არ ინტერესდებიან. ნახატები საზოგადოებს გარებით გადასახლდა.

ლალი შეგვალი